

Bloavez 3. — Rummen 5.

Miz Gouere 1906.

Priz : Daou Wennek

**Eur bloaz koumanant : C'houec'h real.
Gant « AR BOBL » en tu-all : Ugent real.**

Paëroniez "AR VRO"

An Aotrou 'N Eskop DUBOURG. — An Aotrou Markiz ha Kannad AN ESTOURBEILLON. — An Aotrou Kannad LAMY. — An Aotrou Kannad HEMON. — An Aotrou Markiz FREDERIK A GEROUARTZ. — An Aotrou Drouiz IAN AR FUSTEK, "AB GWILLERM" — An Itron Enorus MOSHER. — An Itron Enorus ANNA A GERVENOANEL. — An Dimezelled Enorus NATHALI ha MAC'HARIT DE VOLZ-QUERHOËNT.

Hanoiou Skrivanieren "AR VRO"

Iez Gwened. — Blei Lannvaù. — Bleimor. — Kelen Glaz. — Eflam Koet-Skau. — Job en Drouz-Vor. — Loeiz Herrieu (Barh labourer). — Pengleuik.

Iez K. L. T. — Jos Albaret. — An Arc'hantek. — Armel. — Ar Berr (Abalor). — Bruk. — Ar Brugger. — Charlez Ar Braz. — Barz ar Blawez. — (ar Yeodet) Bocher. — Biler (Azenor). — Berthou (Alc'houeder). — Barzik Kerglaz. — Ar C'hozik. — Ar C'horfek. — Ar C'harget. — Ieunik ar C'hastellnevez. — Louisa Char-ran. — An Du. — Doph an Ti-all. — Evnik Arvor. — Esnault. — Even. — Ian Ar Fustek. — Ar Furcher. — Ar Garrek. — Ar Goffik. — Ar Gall. — Loeiz Gourlet. — Ar Gak. — Godest. — Gwennou. — H. Gwillerm. — Gouriou. — Glazardik ar Bod-dero. — Leon Ar Gouren-ner. — P. Ar Gwern. — Eflam An Henoret. — Jaffrennou (Taldir). — Kerniliz. — Lunedek. — Laouik. — Labous-Mor. — Meriadek. — Ar May. — L. Ar Menn. — Meliaf. — L. Moysan. — Ian Naden. — Pennhouarn. — Ch. Picquenard (Barz Melen). — Loiz Ar Roz. — Loiz Porzikel. — Potr Ar C'hap. — Klaoda Ar Prat. — Per Pronost (Barz Treflez). — J. Ar Pelleter. — Iouen Poullan. — Renan Ar Rouz. — Jord Ar Rumeur (Mathaliz). — Ian Roudot (Mel-oc'h-dir). — Anna-Mari Ropars. — Erwan Sebillot. — Ar Sevellek. — Tiercelin. — Ian-nik Ar Venaër. — Loiz Ar Pach. — F. Vallée (Ab Hervé).

AR VRO

Penn-Rener : FANCH JAFFRENOU " TALDIR "

« Kaz an den ha na gar ar Vro a vag anezan »
(Sant KADO)

K R E N N A D

Efflam Kerzenan ha Mac'haridik, AN HENORET. — An teir Nezerez, DOPH AN TI-ALL. — Ar Baleer-bro hag ar Roc'h, DOPH AN TI-ALL. — Eun taol fin, DOPH AN TI-ALL. — Ar Baro Bleun, DOPH AN TI-ALL. — Kentel d'an dud divar ar meaz hag a gred d'ezo e vezint eirusoc'h er c'heriou, AN TAD KOZ. — Mari beg arog hag he fripartout, Prosper PROUX. — Iliz Kalanner, ROC'HLANN. — Ar Breizad divroet, T. AR GARREK. — Kollet en Pariz, LOEIZ GOURLET. — Doue ha Breiz-Izel, L. AR ROUZ. — Gouel braz en Kernarvon. — Leorlennadur. etc.

Efflam Kerzenan ha Mac'haridik

DANEVELL NEVEZ

Gant Efflam An HENORET (Plestin-an-Traez.)

Kendalo'h (13)

XVI

Eun devez Efflam Kerzenan a welaz o vont digantan unan deuz e wella pratikou: da boan izili an Itron Keriell demei Efflam a zigasaz c'hoaz|kalz a boan benn ... Adalek ma oa unanet Efflam Kerzenan ha Mac'haridik. Fernande Keriell a deuaz da veza kri e-kenver an holl, koueza a reaz kazi en dizesper.

Eun de, koulskoude a n'em gavaz ganthi evel gant kalz a re all, e kavaz eur pried, setu aman penoz: Bep bloaz pa n'em gave an hanv, famill an Aotrou Keriell a c'he da gommer an aërvad da gostez St-Efflam... eur merc'her da noz, en enor d'ar vignoned a glee o c'huitaat, an Itron Keriell a reaz eun dansadek-noz, hag evit lakaat an traou da vont en dro, a bedaz tud pinvidik, pariazianed kazi holl, da zont d'o gwelet.

An Dimezel Fernande Keriell a welaz dreist-holl e-touez ar re-man, eun den gwisket kaër, heman oa eur c'hont, mez allaz e ialc'h a oa bihan meurbet.... Fernande a blijaz d'ean kenan.... Fernande koulskoude nagave ket anean koant.... awalc'h!

Petra reaz heman, d'ar merc'her varlerc'h, nemet mont da di eun dintin. Eun den distinget, eme an dintin, Fernande e-unan a gavaz anean.... eun tam propoc'h.

D'ar gwener a teuaz da c'houlenn dorn Fernande, d'ar zadorn na laraz ket c'hoaz ar ia a glee lakat kalon ar c'hont evuruz, ha karga d'ean e ialc'h gollo.... na laraz ket ive nan..... d'ar zul goude an oferen bred, an holl a n'em dastumaz en dro d'ar potr Ian goz, sellet a rent outan, an holl a c'hortoze, eun dra bennag a nevez,... ar potr Ian a skoe hep paouez var e daboulin,..... koat oa da werza, kiri, ed, patatez;..... pa dennaz deuz godel e rokedenn eun tam paper: « Bea zo promesaë a briadelez entre an Dimezel Fernande-Yvonne-Marie Keriell, merc'h d'an Aotrou Isidore-Jean-François-Marie Keriell ha da Leontine Lannek.... deuz eur peurz;

Hag an Aotrou Hubert-Celestin-Claude-Marie Comte de Kressant, mab major d'an Aotrou Ollivier-Joseph Vicomte de Kressant, ha d'an Itron Madeleine-Valentine Vicomtesse de Bordier, ganet en Pariz... deuz eur peurz all. An holl a c'hoarze o klevet embann Fernande, an hini a nevo Fernande, a laret, a vo koulz d'ean laret penoz na vo ket bemde o frikaoua.

Deut da veza komtez, Fernand Keriell a zelle evel eun dra deuz an izella komz deuz he zervijerien, pe deuz tud ha na oant ket var ar memez renk ganthi... goude eun toullad devejou a blijadur e teuaz an displijadur, sio fall ar c'hont koulz ha re ar gontez, a zizoloe bemde brasoc'h ! euzuz ! Dodion ha jolori a vije etreze, brezel memez, komzou diben, rebechou digonest... setu aze en berr gomzou, buez an daou den-ze. Ar chanch fall a oa eneb d'ei... trist eo a lare Fernande, beva gant eun den evel ma fried, ha Fernande a gontaz tout d'he mamm..... adalek an deiz-ze, na glevaz ken nemet kromolaj, ar c'hont a deuz da dremen heb kozeal, e benn a vije tenvall.

E vamm gaer a valloze a eneb d'ean. Den digalon, emei, dont da ober kement a boan da eur verc'h evel ma hini, ker douz, ker mad, ker karantezuz ; dre forz klevet e Itron o c'hrognal a eneb d'e vab kaer, Isidor-Jean-François-Mari Keriell a c'heaz deuz he c'hostez, an unvaniez a ra an nerz, evel ma lerer, eneb an Aotrou Celestin-Claude-Mari Comte de Kressant, pried Fernande Keriell, hag eun devez deuz ar beure e kemeraz e bapero evil kuitat Breiz-Izel. Fernande a chommaz adarre e-unan, an dizunvaniez na zaleaz ket da hada an drouz en famill an Aotrou Keriell, Fernande a wele brema erfad, penoz he mamm na glefe ket bea graet d'he fried evel m'en devoa, d'e zro e kuiteaz ive he bro, evit mont da Bariz. da glask he goaz... adalek an deiz-ze, an danve hag an arc'hant a roaz an Aotrou Keriell d'e verc'h, evit ober diouthi eur gontez, a vihanaaz bemde.

He c'halon krignet gant ar jalouzi, an Itron Keriell a c'he du gant ar gounnar pa zigoueze d'ei gwelet Mac'haridik Kerzenan krog en brec'h he mamm, pe o vale gant Efflam dindan ar gwe kistin.

Fernande Keriell, na deue brema da welet he zud, nemet eur vech an amzer a boan ma vije gwelet en Tremel eur vech beb bla, tremen a re he amzer o vale bro, o c'haloupat, na blije ket d'ei kognou distro deuz Breiz-Izel, evel Tremel ; ha neuze he zad..... he mamm a oa deut da veza ken ravoduz !... Pa deue da Dremel, e vije en eur wetur lugernuz meurbed, zebtantout a re laret da Vac'haridik Kerzenan, penoz, ne oa netra, e oa dister en e c'hichen.

Petra a ra da verc'h an Aotrou Keriell hennvel Mac'haridik Kerzenan : « an estranjouez » Fernande Keriell, e-unan eo an estranjouez, a lare Ivonaik ar baourez da Vari-Louiz Melin Sant-Nikolaz dre ma teuent deuz an oferen... En peleac'h e ma nebe c'halfe laret : « me a meuz bet an drama digant merc'h an Aotrou Keriell » ?.... na briz ket komz deuz ar bevien pa c'heont da hasten o dorn d'ei !..... ha c'hoaz pa ne his ked ar chas varne !!

En despet d'an droug ha d'ar chanch fall a rekete d'e benede an Aotrou Keriell, buez Efflam ha Mac'haridik a dremene buan, o daou vijent evuruz..... koulskoude, eun devez, an heol a zavaz muioc'h zeder, evit ar beureiou all..... En maneur Kerzenan, kalon an holl a zo laouen..... Doue a neuz roet d'e eur mab.

Na glevet-hu ket mouez ar c'hleier, selaouet..... penoz, eo sklaer ho mouez hirie ! Rei a reont da c'hout penoz a zo eun den a gresk en Paroz Tremel..... duhont, en beg ar c'hra, e-kichen ar C'halvar, a weler eun toullad tud o tispaka... holl a c'hint gwisket kaer... Ivonaik e deuz laket he mantel vraz, Soazik ive gwisket kaer, a deue warlerc'h, en he dorn eur paraglao, rag evel ma lare, mar teuje an dour da ober ?!

En toul dor iliz Tremel ar beleg a zo ouz o gortoz : « Petra a peuc'h-hu da c'houlenn digant iliz santel an Aotrou Doue ? » hag ar bugel, dre c'hinou ar paeron hag ar vaeronez « ar fe. » Renonz a ret da Satan... dre c'hinou an Itron Kerzenan ha tad Mac'haridik, ar bugel a lavar adare ia. Neuze a roer d'ar bugel hanaou e dad koz, pere a vevo adare dre ar bugel bihan-ze... dre vouez ar beleg eun ael a zeu deuz an Nenvou, evit kommer dindan e vantel roz, e ine. Pa n'euz gwelc'het an dour santel penn ar bugel, pa n'euz laket en e galon eur merk ha na vo disc'hraet biken, e kaser adare ar c'hrouadur d'e vamm, kavet a deuz hir an amzer a lake anei ker pell deuz he mab... an holl a dosta da wele Mac'haridik, Efflam a laka entre he diou vrec'h ar mab ze a geront kement ! Mac'haridik hen stard

war he diou jod lived fall, hag an holl, en eur vouez, a drugareka Doue.... en eur zonzal en amzer dremenet an daou bried iaouank ma.....

Ar bugel bihan-ze a zougaz e-pad keïd amzer e-kichen he c'halon, e ma brema aze. leun eo a vuez, skwiz eo, zerri ra e zaoulagad, e benn zo war e gostez, ma o vont da gousket..... kousk, o bugel kaër, lagad da vamm a bar bepred warnout,... tanva an diskwiz a n'eo ken graet evithi, abalamour d'id eo a zistro deuz da gavel ar geillonnen a ra d'id trouz..... adalek brema he c'halon a vo atao difun.

Pleget a uz d'he mab, dre galon Mac'harik a dremen a beb sort zonzou... Ma bugel, emei, te a gresko... te a vo vertuzuz, te a c'houveo zouten da dud pa vont arru koz..... te a raïo enor da famill... te a chommo en da vro Breiz-Izel... rouanez an holl broïou....

O ma Doue ! ha ma teufe d'ean eun de bennag zelaou komzou, gevier peurvua, ma teufe d'ean ar c'hoant da zilezel an evurusted, evit mond pell deuz Kerzenan, da eur gêar bennag, a n'em daolfen d'e dreid : « Ma mab ! Ma mab ! Perag kwitaat da vro ! E-pad ma c'hout bet er c'haëriou o c'hober da studi, na teuz ket eta gwelet... an dud-ze, ar merc'hed-ze livet trist ! Mar geo dister ho c'horfou, ho c'halonou a zo disterroc'h c'hoaz..... Petra a lerez deuz an dud-ze !... O ma mab, er c'haëriou e kever plijadurezo ha dizurz... nag a wech a meuz klevet Aotrou Person Tremel o laret penoz ar labouriou douar a laka kalon an den evurusoc'h eget ar bluen ; mar gouvefe an den tanva an evurusted a laka Doue en dro d'ezan... na ket eta da gwitaat da vro ! Evel da dad, te a chommo en Kerzenan, te a viro da fe... en da gichen, neuze, me valeo evuruz... »

Setu ar mab bihan dihun, Mac'haridik hen kemer entre he diou vrec'h, er starda ra var he c'halon ! e lec'h rei he mab da eur vagerez, maga ra anean gant he laëz e-unan....

Bemde araok mond deuz maneur Kerzenan, a re eur zell deuz ar c'havel bihan-ze, zevel a ra ar ridoch, ha kerkent a ra eur c'hoarzaden, kreski ra bemde, hag ar bugel-ze ken dister bea zo eun neubeut amzer, a vouse'hoarz dija.

Dre ma kreske, labour Mac'haridik a greske ive ; henvel ouz al lapouz var bord an nez, a hij e ziou askel, evit gallout zevel a uz d'an douar, evelse ive mab bihan Mac'haridik a daolaz an eil troad d'ean goude egile... Mac'haridik a roe d'ean zouten, ma teue bemde da vale gwelloc'h gwell.... lezel a re anean e-unan en garanchou jardin Kerzenan, pellad a re outan, plega, hasten a re d'ean he daou dorn, hag he mab a deue en eur c'hoarzin, da n'em deuleur entre he diou vrec'h en eur laret : « Ma mamm. »

Kerkent ma teuaz eun tam skiant d'he mab, Mac'haridik Kerzenan a bleaz da ober dioutan eur c'hristen mad.

Erwan a wele e vamm, e dad koz, o lenn : c'hoantad a re diski lenn, e vamm hag e dad a skrive, c'hoantad a re diski skriva..... Mac'haridik a ziskaz d'ean penoz al lizerennou, a rea, pa vijent unanet, ar giriou.... Pa nije lennet fall, a welet anean o plega e benn, mez pa nije lennet mad, e vamm er paëe gant eur c'hoarzaden..... ha Mac'haridik a starde he mab var he c'halon, kerkent Erwan a c'hê da c'hoari gant ar yugale all en ale Kerzenan, dindan ar gwe kistin. Pe a wechou all a c'hê da redek gant e vamm goz, pe a chomme da lakat an tan d'ê dad koz var e gorn.

Ar bugel hag an den koz a blij d'ê beza asamblez ! abalamour da betra ? Eur bugel hag e vamm goz, eur bugel hag e dad koz, eur vuez o vont, hag eur vuez o tond, eun den o tond var an douar, hag eun den o vond kwit ; ne deuz ken nemet eun nebeud amzer da n'em welet, da n'em garout ; abalamour da ze, henvel ouz daou vignon, na vent ket n'em welet abaoue pell amzer, o deve kalz a draou da gonta an eil d'egile.

En jardin Kerzenan, dindan ar brankou, ar gwe-ze, deuz a bere tad Mac'haridik a newa kement a zoursi, eo a welet Erwan an aliesa, rag e e dad koz a gonte d'ean traou brao,... plega a re d'ean ar brankou, hag Erwan a groge enne evit c'hoari branskigel.

Pa vez iaouank ar blanten eo a gler stumma hag eona anei, pa vez iaouank ar bugel a kler ive poania evit tenna deuz e galon, an had fall a c'hallfe ma vefent lezet, dont da vouga ar re vad.

Pa zifune he mab deuz ar beure, pa bare sklerijen alaouret an heoi var maner Kerzenan, pa gleve al lapoused en eur vouez, kuzet dindan an deillou, o kana meulodiu d'o c'hrouer, pa zave ar blanten tresek an Nenv e fleuren, pa gleve c'hoaz er parkeier ar bolc'hou gwiniz o stroppa an eil

deuz egile, gant eun drouz dudiuz, Mac'haridik a dostae d'he mab, zikour a re anean da lakat e zillad, tanva a re gant plijadur an drouz-ze a zeue beteg he c'hamb. ha neuze e lare : « O ma bugel, sell peger brao eo an amzer, peger kaër eo ar beure !! Pegen mad eo Doue ! O ma mab ; ar pezh a roan me d'id, a deu deuz e zorn, ar bed holl a zo dihunet en eur gana d'ean meulodiu. Trugarekaomp ive anean d'hon zro !! »

E. AN HENORET.

ALI

Ar miz a zeu e krogimp gant eur romant nevez all, unan skrivet c'houek, gant AN HENORET, ha hanvet **KOLA**.

An teir Nezerez

Gwechall, e peb tiegez, e vije lakeat kalz a lin, ha meur a hini a veve deuz an inkin hag ar c'har-neza.

Hogen, en amzeriou-ze eur vamm he devoa eur verc'h iaouank ha ne felle d'ezhi morse neza. Kaër oa gourdrouz, van ebet na rea. Hag he mamm, eun devez, egaret net, a en em lakeaz da skei ganthi. Ar plac'h iaouank a lenve forzh hag a grie.

D'ar mare-ze, ar Rouanez en em gavaz da dremen. O klevet lenv, e teuaz en ti, hag a c'houlennaz digant ar vamm perag e skoe gant he bugel.

Ar vamm, mez ganthi o lavaret e oa feneant he merc'h, a droaz ar grampezen. « Perag ? emezhi, rouanez paour ! An dra-ze zo eun druez, seit. N'oun tamm, esaet a meuz, miret ouz va merc'h da neza ha da neza c'hoaz. Ha me, n'oun ket pinvidik awallac'h, Rouanez kez, da brena d'ezhi kement-se a lin.

— Ah ! eme ar Rouanez, me gar kalz ar re a nez buan. Bea meuz eur blijadur dispar o welet an inkin hag o klevet ar c'har neza o vont en dro. Roit d'in ho merc'h. M'he c'hasso d'am c'hastell. Eno e kavo nezerezed all hag e c'hellou ober neud ar pezh a garo.

Ar vamm ne c'houlenne ket gwelloc'h, hag ar Rouanez a gassas dustu ganthi ar plac'h iaouank.

—o—

En eur zigouevout er maner, ar Rouanez a ziskuezaz d'ezhi teir gamb bourr-sank a lin. « Allo ! eme ar Rouanez, ma teuez a-benn da neza an dra-ze oll, e roin d'id va mab da bried. N'out ket pinvidik, mez da labour a dalvezo d'it da argoulou. »

—o—

Ar plac'h iaouank a oa nec'het maro. Morse, ha pa dije bevet kant vloaz, ne vije deut a-benn da neza ar bern lin-ze.

Pa 'z eaz ar Rouanez diouthi, en em daolaz da lenva hag e chomaz tri devez heb labourat an disterra.

D'an trede devez, ar Rouanez a zigouevaz hag a jommaz mantret o welet n'oa c'hoaz great netra.

— Ah ! Rouanez, eme ar plac'h iaouank, va c'halon zo bruzunet gant an anken. Glac'har a meuz d'am mam, ha na meuz ket a nerz da gregi em c'hegel.

Ar Rouanez a gavaz deread kement-se. Koulkoude araok mont e-kuit a lavaraz :

— Varc'hoaz, evelkent e vo red labourat.

—o—

Ar plac'h keaz ne ouie kalz penoz en em gemer. Mond a reaz da zellet dre ar prenestr, hag e welaz teir vaouez o tond war he zu. Unan anezo e devoa eur foultren troad, plad evel eur bal ; heben eur pezh muzel hag a goueze evel hini eur gazek koz ; hag an hini all eur mell biz-meud ledan evel eur c'holvez.

— Plac'h, emezho d'ezi, pa oant deut tost, mar kirit pedi ac'hanomp d'ho friko, laret hep mez omp ho kinniterezed-kompez, ni a nezo an deir gampad lin zoken hep dale pell.

— Ia zur, a greiz va c'halon, eme ar plac'h iaouank. Deuit eta en ti ha labourit dustu.

—o—

An teir maouez divalo a grogaz kerkent el labour. An hini genta a jache an neuden ha, gant he zroad, a droe rod ar c'har ; an eil a c'hlebie an neuden war he muzel, hag eben e gorde gant he biz meud.

En tri devez, oa nezet an teir gampad lin. En eur vont 'kuit, an teir vaouez a laraz d'ar plac'h iaouank :

— Ha brema, dalc'hit sonj da seveni ho promesa.

—o—

Ar plac'h iaouank a oa mall ganthi diskuez d'ar Rouanez an teir gampad neud. Ar Rouanez oa kontant dreist. « Allo, emezhi, mad, mad tre ! Friko a vo ; va mab a vezo ho koaz. Har an den iaouank a oa fier an tam anezan, da gaout eur vaouez ken mibin ha ken labourerez.

Deizadet oa ar friko.

— Beza meuz teir ginitergompez, eme ar plac'h iaouank. Ne garfen ket ho ankounac'had deiz va eured. Emechanz, e c'hellan pedi anezho da zond d'am friko.

Ar Rouanez hag an den iaouank na c'houlennent ket gwell, ha deiz an eured, an teir vaouez divalo a zeuaz, gwisket dez an drolla.

— Ra vezo deut mad va c'hiniterezed-kompez, eme ar plac'h nevez.

Oh ! eme an den nevez, na divaloa kerent ho peuz aze. Perag a lavaraz d'an hini kenta, ho peuz c'houi eun troad plad ?

— Abalamour emezhi, e meuz troet ar c'har neza.

— Oh ! Ha c'hui a lavaraz d'eben, perak ho peuz eur muzel ouz an ispil ?

— Abalamour a laraz, a menz glepiet an neuden.

— Oh ! Oh ! Ha c'houi, a lavaraz d'an drede, penoz eo ken ledan ho piz-meud ?

— Abalamour, a respontaz, e meuz kordet an neuden.

Mab ar Roue a gemeraz aon.

— Daonet, emezan, va c'hreg na nezo biken mui. Na meuz ket c'hoant de welet anezhi o kaout eun troad plad, nag eur muzel teo, nag eur meud ledan.

Seul vui e vec'h anaoudek, seul vui e vec'h karet,
Beza dizanaoudek a zo a ouenn an aëred.

Ar Baleer-bro hag ar Roc'h

Eun den a oa o vale bro. Eun devez, en eur dremen dre eun hent don, ec'h erruaz gant eur roc'h dizac'het deuz ar menez. Ar roc'h a stanke an hent. Ne c'helle ket mont ebou d'ezhi, nag a glei nag a ziou.

Hag hen oc'h esa ruill ar roc'h kuit. En em skuiza a reaz kalz, mez poan gollet.

Tristidigez a zavaz neuze en e galon. « Oh ! paour, emezan, petra 'rin me pa zeui an noz ? Tam da zibri, netra d'am goudori, netra d'am difenn d'ar mare ma zeui al loened gouez da glask preiz. »

E-pad ma troe ha ma tizroe ar sonjou-ze en e spered, et tigouezaz eun den-all. Klask a reaz ive horta ar roc'h hag e c'has kuit. Mez e c'halloud a oa re vihan, hag e c'hazezaz en eur blega e benn.

Ha goude e tigouezas meur a hini c'hoaz. Den na c'hellaz loc'h ar mean braz, hag holl, an eil goude egile, e c'hazezent, an dristidigez war o zal.

A-benn eur pennad koulskoude, unan a lavaraz d'ar re-all : « Breudeur, red eo d'eomp pedi Doue, marteze en dezo truez ouzomp. » Hag holl, war o daoulin, e pedjont Hon Tad hag a zo en Nenv.

Ha pa doa pedet, an hini en doa lavaret pedi, a lavaraz c'hoaz : « Unan a zo bet dinerz : mez var bouez en em zikour, marteze e teu-fomp a-benn da gas ar roc'h divar an hent. »

Sevel a rechont. An eil var sikour egile, e stagont d'ar roc'h. En dro-man, e oa dibradet, an hent a oa distanket. Hag holl e kerzjont laouen, goudeze, pepini en e du.

—o—

Ar baleer eo an den : an hent eo ar vuez : ar roc'h eo ar boan a gaver bep kammed er bed-ma. Unan e-hunan a zo dinerz da enebi euz ar boan-ze. Mez Doue en deuz pouezet d'eomp hon beac'h evit ma c'hellfomp kerzet atao pa roio an eil dorn d'egile.

En em harpit noz deiz an eil oc'h egile,
Ha ne skuizfet en hent kaër ho pezo bale.

DOPH AN TI-ALL.

EUN TAOL FIN

Al Leonard zo laër,
Ar C'hernevad klapez,
An Tregeriad trubard.

Eur C'hernevad en doa prenet en foar Landi eur marc'hik iaouank. Evit miret na vije ket re skuiz al loanik paour, ne bignaz ket war e gein da vont d'ar gear. Kerzet a reaz en e raog, lost ar c'habestr en e zorn.

Eun Tregeriad hag eul Leonard, leun o zac'h a widre, a erruaz gantan war an hent a gas deuz Pleyber-Krist da Blounaour-Menez, Buan en em glevont da c'hoari d'ar C'hernevad eun taol deuz o doare. Goustadik ha kempen, an Tregeriad a dennaz e vrid d'ar marc'h kez. a lakeaz anezhi en dro d'e benn e-unan, hag a gerzaz er c'hiz-ze da heul ar C'hernevad. Neuze al Leonard a bignaz war gein an inkane,

hag a reaz d'ezan galoupad, skara douar, en dro, var zu Lanndivicho

—o—

Erruet en kichen roc'h Trevezel, ar C'hernevad a c'hoantaaz lakat eur c'hornad-butun. Chom a reaz en e zav, hag hen o sellet war e lerc'h Mennout a reaz sempla pa welaz : « Itron Varia Releg ! emezan petra zo ? »

An Tregeriad, atao ar c'habestr en dro d'e benn, en em lakeaz neuze war e zaoulin, ha gant eur vouez dous a lavaraz : « Bennoz Doue, ra vo ganec'h kamarad ! »

Goude e savaz en e zav, hag e c'hazezont o daou war eun torr-kleuz a oa eno. Hag an Tregeriad a gontaz evelhen : « Va zad zo eun den mad hag eun den devot krak. Deuz ar beure, bemde, a vez en Iliz o pedi. Mez me oa eul lampon dioc'h ar penn. Eun de e rachen goap euz va zad paour. Neuze e taolaz varnon e valloz. Ha Doue, dre beden-nou va zad, am c'hondaonaz da veza marc'hik inkane e-pad nao miz. Mez am boa o chom er gear, hag e zis da redek bro. Eur miliner a gabestraz ac'hanon, hag am digasaz d'ar foar. An nao miz zo tremenet hirie, hag oun deut adarre da veza den, ia laouen ! »

Ar C'hernevad a jommaz pell-pell da zonjal. Abarz ar fin, an daërou en e zaoulagad, e lavaraz : « Doue zo madelezus ! Kea adarre da gaout da dad, ha ne ra mui goap anezan. »

—o—

Miz goude, ec'h er em gave adarre foar Lanndi. Ar C'hernevad en doa manket e dro da genta, a zeuaz c'hoaz da glask eur marc'h.

Var ar blasen, e-touez kalz a re-all, edo an inkane oa bet gwerzet d'ezan er foar diveza. « Sell emezan, mantret holl. Adarre eo chenche. va den en marc'h ! » Hag hen d'e gaout ha lakat an dorn var e benn en eur lavaret d'ezan : « Petra malheuruz, c'hoaz e peuz great goap deuz da dad ? »

An inkane a blegaz e benn hag a fichaz e lost. Hag ar C'hernevad a ieaz d'ober e brenaden en eur c'horn all deuz ar blasen.

Pa ver leüe eo evit bloaz
Pa ver sod eo evit pelloc'h c'hoaz !

DOPH AN TI-ALL.

AR BARO BLEUN

Eur vech e oa eun Aotrou hanvet Baro-Bleun. Seiz kwech e oa bet demeeet. Mez bewech, eun neubeut deveziou goude an eured, e roe d'e c'hreg eun alc'houezik bihan hag e lavare. d'ezhi : « Setu aze eun alc'houez a zigor eur gampr e pehini morse na dlefot mont : mar lakit ennhi ho treid, dustu e vezoc'h lazet. »

—o—

D'ar pardaez, d'an devez a oa demeeet evit ar seizvet gwech, e lavaraz d'e vreg nevez : « mont a rankan pell-pell, da ober eur gevridi. Mez araok a meuz da lavaret d'eoc'h eun dra ne oar den. Setu ama alc'houez eun tenzor. C'houi a zalc'ho mad d'ezan. Arabad dreist-holl, mont da esa digeri gantan ar gampr e pehini e ma an tenzor. Ar gampr-ze zo e traon an douribel. Mar lakit ennhi ho treid e vefoc'h lazet. »

— Oh ! ne rin ket, eme ar c'hreg nevez. Mez perak mont 'kuit ken buan-ze goude hon eured ?

— Ah ! red eo d'in mont. Mez en dizro, me zigaso d'eoc'h dillajou deuz ar re gaëra.

— Oh ! pried, karantez va c'halon, neuz forz d'ezo da veza kaër, ne c'helfont ket dousaat an anken a meuz ouz ho kwelet o vont 'kuit.

— 0 —

An Aotrou Baro-Bleun a gavaz deread ar c'homzou-ze. Eat oant betek e galon. Mez lakeat en doa en e benn mont en hent. Daou bok karantezus a lakeaz war muzellou e bried hag he kwiteaz.

An deveziou kenta, an Itron a gavaz hir an amzer. Ar c'nastell ken gaë ha ken laouen diaraog, a oa deut da veza trist. Mennout a rea d'ezhi beza en eur gouent.

Neubeut da neubeut koulskoude, ec'h en em c'hreaz deuz he buez nevez. Merc'hejou ar c'hastell a gonte d'ezhi historiou kaër ha taoliou fin. N'en em inouaz mui kement.

Ha neuze, lorc'h ha fouge 'gemeraz o welet edo he-unan o kas en dro an holl dud euz ar maner.

(*Da heuil*)

DOPH AN TI-ALL.

K E N T E L

D'an dud divar ar meaz hag a gred d'ezo e vezint eürusoc'h er c'heriou

I

En eur voure'haden euz a Gerne
Eul logodennik a veve
En eun ti-forn euz ar brava,
Tost d'ar bleut, d'ar bruzun-bara.
Na pik, na bran, na kaz, na ki
Na dosteent morse outhi.
Eno, evel eur Rouanez,
E veve gant he lignez.

Dond a ra d'ezhi eur frouden :
E kear ez euz gwelloc'h souben.
Ar zonz-se a droubl he spered !
N'helle mui na dibri na kousket.
Setu a c'hoarvez peurvuia
Pa vezeur re eaz er bed-ma.
E med 'hi o trailla sonjou,
Pa wel eno eur sac'h pillou.
Deomp buan ama, emezhi,
Me va-unan ha re va zi.
Heb goud d'ean ar Pillouer
Hon dougo varc'hoaz beteg ker.
Hema ieê da Vontroulez
Da werza e varc'hadourez.
Hag hanter-noz va logoden
A ziskenne var an dachen.
Hastomp avad brema, 'mezhi
Da glask buan al lojidi.

Eun ti kaer a welaz eno
Leun a dud euz a beb sort bro
Redomp buan en amc'houlou
Eno ni a rei hon neizou.

II

Great eo an neiz, great eo an ti,
Mez n'o deuz c'hoaz tam da zibri.
E neb lec'h ne welont ama
Na tam bleut, na bruzun bara ;
Red eo c'hoaz ober kofik moan
Hag heb lein, gortoz beteg koan.
Tammou pillou, tammou kroc'hen
'Zo dirasun d'am logoden.
Plusk karotez ha plusk irvin
'Zo largentez pa ne 'z euz kin.
Hanter noz vintin, pa zavaz,
Dirag he zoull, petra welaz ?
Eur c'haz rouz, harvet Kuz-e-goc'h.
Keit e lost ha kerniel eur boc'h !
Kavet n'euz toull al logoden ;
Evitan pebez kavaden !

III

Red eo d'in brema, emezan,
Chom da ziwall mad an toull-ma,
Neuze plom var e doull taler
E tibun e dammik pater.
Dibun a ra c'hoaz e grede
Ha kalz pedennou all ganto.
Lavaret 'pize eur Manac'h,
Rag diez braz vo d'eoc'h en nac'h,
Baro en doa en dro d'e vin
Keit hag hini eur c'habusin.
Gwelet a ra al logodennik
Hag e sav e bao goustadik :

— Setu unan, eme va c'haz,
Souden e vezo eun all c'hoaz.
Un all a zeu, a zav he fri,
Hag ar c'haz ive e hini
— Diwall, diwall, logodennik ;
Sten da guzat en da doulik
Souden ez efet da goc'h-kaz,
Divezad vo neuze kaout glaz.
Dre benn-chanz e tillam en ti
Sav-e-c'har, eur pikol mel ki.
Furchal a ra du-ma, du-hont,
E peb-lec'h e laka ar spont.
Dindan ar meubl hag ar skinvier,
E ruill, e strak ar bouteier.
E peb-lec'h e plant e fri
E pod al laez, er skudilli ;
Beteg ar iod hag ar zouben
A zo mad d'am zam anduillen.

IV

Pa dosta deuz toull al logoden
Kuz-e-goc'h a zav e reunen.
Sav-e-c'har ne ra van ebed
E fri en toull en deuz plantet.
Al logod-all a zo spontet
Ha kuz-e-goc'h holl fuloret ;
Hema raktal a zav e bao :
A ziou, a glei : dao dao, dao dao,
Hag o tiskeuz d'ean e doul griz ;
— Plant da fri aze, ma kariz !
Ar c'hi neuze a zav e c'har
A voelc'h d'ean e doul talar ;
— Setu, emezan chigoden
Da zistana d'id da feusken.
Piou n'euz gounezet, lavar d'in ?
Me lak anezo kein oc'h kein.
Setu aze va rimaden
Eaz awalc'h eo hi da gompren.

AN TAD KOZ.

Mari beg arog hag he fri partout

Var ton : *Son an dansou.*

Mar oc'h euz c'hoant, va mignoned, da anveout eur vreg rog,
Me ho konduo, pa garfet, dirag Mari beg arog,
Bemde var dro eun heur-hanter e kluch var treujou he dor,
Kerkent teodou pig ar c'hartier gant eur skaon pe eur gador
A zired holl en he c'hever : an audians zo digor.

Var barlen Mari e weler eur pezh fouldren asiet,
Var b'hini e kont pep komer kement he deuz invantet ;
Klevet a red ped den lipous a ia bemde d'ar c'hafe,
Ped plac'h he deuz tri amourouz, ha ped a zo stad enne :
Ped ozac'h a zo mevier, ha ped a bil o grage.

Mari beg arog a gomand var ar c'honsaill divragou,
Heb kaout an neubeuta damant e tigor frank he genou,
Pa ne devez var he bizach na moustachou na baro
Eo red d'ezhi kaout an avantach da zikrial tud ar vro,
Gevier, sotoni, koz langach, tud a bep kalite zo.

Mari beg arog zo titret 'vel an uhella noblanz,
Domach eo n'he d'e ket pried d'eun pinvidik euz a Franz ;
Hi eo prinsez an diegi, kontez al liboudennou ;
Hi eo dukez al loustoni, markizez ar strakellou ;
Gouarnerez ar jolori, ha baronez ar pillou.

Kerkent ha ma ve imbannet daou den iaouank da zimi,
E ve, d'al lun vintin, galvet he c'honsaill braz gant Mari ;
Pep konsailler en gweleden a boagn gant e voutou berr,
Evid klask ar gwella moien da derri pront an affer.
Ar plac'h a gar ar jigoden, pe ar goaz a ve mevier.

Ar re wasa da zikrial an dud a ia en fortun,
A zo, evid an ordinal, merc'hed chomet heb nikun :
Merc'hed kez chomet da goza heb tapout eun tammik gwaz.
Hag a gomans brema facha, dre ma na deu den d'ho choaz,
Koulskoude an hini gosa n'eo ket tri-ugent vloaz c'hoaz.

Kerkent ha ma vel eun eureud o tond var zu an iliz,
Mari beg arog a zired en manchou louz he hinviz ;
Evel eur vioc'h o vreskin e c'haloup a-biou ar ru ;
Hola ! Katell, Janned, Perrin, Soaz, Mac'harik, deut dious-tu ;
Setu ama eureud Martin, deut da dremen ar revu.

Va c'homer, sellit euz hounnez dislivet he davanjer,
He c'horneten zo heb ampez, hag he gweleden re ver ;
O ! sellit 'ta euz an den-man, pegen striz eo e vragou :
E dok zo brasoc'h evitan ; ha kalz re hir e voutou,
Eur chemizeten zo gantan var e roched en pillou !

Pa ve eur vreg kez gouilioudet, divar he bugel kenta,
E c'houlen Mari estonet : petra, nao miz zo dija ?
Me gave d'in oa an eureud d'al lun goude pardon Pôl.,
Ha pask n'e ket c'hoaz erruet : allon ! great o deuz an taol.
Heb n'o devez va c'hemennet, an dra-ze a gavan drol.

Pa gleo kloc'h iliz ar barroz o c'hervel d'eur vadeiant
Mari gant eun troad heb botez, a erru arog ar gan ;
Mez, dre valeur n'euz ket ezom demeurez eur vouez ken raouliet
Da zikour kana *Te Deum* evid an nevez ganet,
Gant he c'homerezed e chom e-kichen dor ar vered.

PROSPER PROUX.

ILIZ KALANNER

Pegen kaër ec'h out te, iliz koant ma faroz,
Pintet evel eur roc'h war ar menez didrouz,
Gant da dam tourik brao, war e lein eur c'hok braz,
Sonn e benn barz an êr, digor e vruched c'hlaz,
Gant da doen ledan, ha da ziu askel frank !
War da dro an tier a zo bodennet stank :
Seblantout reint da heul 'vel eur c'hlodad evned,
Diwallet gant o mamm euz an Drouk dirollet ;
Ha te evel eul lestr, zavet uz d'è da kroec'h,
A furch pell en dremwel, aketus ha dinec'h.

Pegen brao eo gweled ha kleved da gleier
Gant ho zoniri drant, ken sklentin ha ken skler !
Nag a blij d'in, d'ar zul, krigi 'barz ar gorden
Ha bralla ar c'hloc'h braz da eur an oferen !
O kaëran plijadur pa welan d'ez toriou
Kalaneriz a leiz o tont d'an offisou !
Galvaden ar c'hleier gant he diston joaüs
O deuz klevet a bell hag hi 'zeu niverus,
'Vel da c'halv an êle gwechall ar veserien
A zirede buan d'ar c'hraou dister ha ien.

Pebez joa d'am c'halon pa welan potred Breiz
O leuskel o feden da nijal euz o c'hreiz,
Mesk zoniou ar c'hleier ha hirvoud an avel
Beteg tron ar C'hrouer hag ar Werc'hez Santel.
Heuillet 'velse dalc'hmad, o Breiziz me ho ped,
Mouez skiltrus ar c'hleier, mouez Gouarner ar bed,
P'ho galvo d'ar goueliou da Iliz ho parroz !
Da stourm eneb d'ar Fall, ha d'an Drouk a c'hourdrouz.
Eno e kavfet nerz, 'c'h entanfet ho kalon
Gant eur fe didrec'hus, peurbadus, ha gwirion.

Ar c'hleier-ze en tour, nag a draou a leront :
Kanan reint ar c'hristen, ar bugelik o tont
Diskoazel ha dinerz war ar bed trubuilus :
Pa sko ar maro kri o mouez a zo klemmus
Hag a rann ar galon ; mez ive pegen koant
Eo son an Anjelus gant e ekleo arc'hant.
Tro mare ar zerr noz, me a blij d'in krapet
Beteg kampr an tri gloc'h gant ar skalier gwiet,
Hag eno ma-hunan a blij d'in-me tremen,
Dindan hoc'h askel arm, kichen ho pazoulen,
Eurveziou dudius d'am fenn ha d'am spered.
Hirvoud skanv an avel mesk ma bleo dispaket,
Boud pounner ar c'hloc'h braz a stok eur gwennili,
Kan seder eul lapous koachet mesk an ili ;
Setu ar muzik kaër e klevan euz an tour.
Euz ma lagad neuze, tiver eun daken dour...

Da gloc'hdi a garan, o Iliz biniget :
P'hen gwelan, ma spered raktal a zo nijet
Da heul ar c'houmoul gwen d'uhelder an nenvou.
Bravoc'h e kavan c'hoaz bout dirak d'oteriou
O tizamma ma foan en kalon ma Salver,
O c'houlou digantan skoazel en dizesper,
Furnez ha karante ebarz an amzer vad,
Nerz braz ha didrec'hus vid devez an Argad.

Kalanner

ROC'HLANN.

AR BREIZAD DIVROET

'N han' Doue, na zilammit ket
Gwaz iaouank digant e bried,
Na mab karet digant e dad,
Na digant e Vreiz eur Breizad !

I

Eur potr kalonek ha zeder
A oa Kaourik an Heveder,
E c'hreg iaouank. Soaz an Herry,
Ken zeder all, mar na oa mui.

Eun devez, Kaour a lavare
Da Soazik, demeuz ar beure :
« Erru an deiz d'in da vonet
« Pell euz douar ar Vretoned,
« Pep gwaz barrek a renk d'e dro
« Zevel vit harpa e vamm-bro ;
« Pebez dudi, pebez enor,
« Mar vijen soudard en Arvor !

« Allaz ! p' eo digemennet d'in
« Monet pelloc'h, monet a rin :
« Kenavo d'id, va c'harante !
« Benn eur bloa me zeui adarre. »

Eur pok war he muzellik ru,
Hag e benn-baz, ha kuit dustu,
Kwit gant an hent, heb trei e benn,
Aoun iudal dre nerz e anken !

II

Kaset a oa ar soudardik
Pell euz dremm glan e garedik,
Kaset a oa mab an Arvor
D'ar zervich, d'an tu all d'ar mor ;
Tre d'ar vroïou lec'h na zao ket
Dêro gallouduz er gwasked,
Elec'h na c'houez ket an avel
Tremenet diwar Vreiz-Izel.

Kerkent ha ma oa distaget
Deuz an douar he doa maget,
E tizec'haz plantennik Breiz
Dindan bannou eun heol direiz.

E kalon ar potr e krogaz
Eur c'hlenved diremed, siouaz !
An droug-hirnez, klenved ar vro,
Klenved a zûn gwad ha daëro !

An den nerzuz a oa bet Kaour
Oa ken vit skleja e gorf paour,
Ankouet gant e galon tridal,
Maro ar c'hoarzin war e dal.

Hag e spered kez divroet,
Atao etresek Breiz troet,
A gleve duhont, 'rok mervel,
Moueziou karet ouz hen gervel :

« O ! lavare d'e vignoned,
« Pegen eüruz ar Vretoned,
« Pa varvont dindan heol o bro,
« O zud daoufinet tro-war dro ;

« Pa na glevont huanadou
« Med en iez santel o zadou !
« O ! kunoc'h eo mervel en Breiz
« Eget beva 'n eur vro direiz !

« Evelse o c'horf zo douget
« Beteg an iliz benniget,
« Beteg iliz wenn o farroz,
« Sent Breiz-Izel ouz o gortoz,

« Na pegen brao ve diskwiza
« E deûn ar gwele diveza,
« Pa ve kelc'hiet ar c'horf maro
« Gant douar karet ar vamm-bro !

« Mignoned ker, n'am lakit ket
« En douar zec'h-ma da gousket :
« Ac'hann n'ouffe biken nijal
« Va ene war zu ar bed all ! »

III

Distroet eo Kaourik d'ar ger
D'e vro benniget Lanndreger,
Zerret, siouaz, e zaoulagad
E deûn eun arched c'houec'h troatad.

Kaër an nevo heol klouar Breiz
Tol sklerijen warnan e-leiz,
Na zihuno ken e vugel
Lazet gant heol ar vroïou pell.

Al lapoused, pep tu d'an hent,
A gan atao vel diagent ;
Mez hirvoudi ra 'r ganaouen
A vije gwech-all ken laouen ;

Ha barrou nerzuz an dêro,
Tressek o mignonik maro
En em astenn evel gwech-all ;
Klemmuz ha kanvuz o krozal.

E gerent, e vuia karet,
A zeu war e lerc'h, diskaret
Dindan ar pounnera glac'har
A c'haller gouzanv war zouar.

Hogen, eur vouez a zav en aër,
Eur vouez frealzuz ha tener :
« Va zud kez, sec'hit ho taëlo,
« Er baradoz ni 'n em welo ! »

IV

En eur vro bell, en eur vro gaer,
Eul liorz dispar a gaver,
Leun a frouez aour hag a vleuniou,
Lec'h n'anveer ken a boaniou ;

Lec'h ma chom an oabr bepred glaz,
Lec'h sao dêro bodennek braz,
A glever atao en o c'hreiz
Kanaouennou lapoused Breiz,

Eun avelik flour, 'n eur dremen,
A zoug c'houez-vad ar bleûn spern-
[gwen ;

Peurbaduz e sôn an delen
Dindan sklerder an heol melen.

Eno, abred pe zivezad,
A ve rentet Breiz d'ar Breizad,
Ar vugale d'an tad keuziet,
Hag ar gwaz iaouank d'e bried.

T. AR GARREK.

Doue ha Breiz-Izel

D'an Tad Chapus, Differt.

Koumoul a dremen buan, boutet gant an avel,
Anavezout ret ar vro, lec'h ma vleun ar balan ?
He zud o deuz dalc'het d'ar feiz koz gwall uhel
Nan biskoaz n'eo bet gwerzet, rag he enor a van.
War riblou he mor braz, weler ar vesaërien
O c'hoari ar biniou war c'hourre an Dolven.

Dous vel ar mel, deuz o ginou, ia ar beden,
Diwar c'hourre ar menez, vel deuz fonz an draouien;
Eno e peder c'hoaz war beïou ar Vered;
Er vro-ze ec'h on ganet, en Breiz-Izel karet.
Va c'halon ha va spered war he zu a zired!
Mar galchen nijal, founuz evel an holl ewned,
Me iefe d'he gwelet, gant an avel kaset.

Divroad ec'h on brema: pelec'h loskin ma be?
Marteze er broïou pell, heb peden, heb Doue
Me a vezo douaret en eur park disane.
Mez gant nerz em ene, em dorn eun Delen dir,
Me rei brezel d'ar gaou evit harpa peb Gwir,
Ha Breiz da virviken a vo bepred ma gir.

L. AR ROÛZ.

*Skolaër iaouank deuz Plozal,
en Skol ar Misionou Estren, en Differt, Beljik.*

KOLLET EN PARIZ

D'am gwella mignonez

Lavaret am boa d'ezhi
Pell araog he c'himiadi;
— Plac'hik koant, fur ha santel
Chom en da Vro Breiz-Izel.

Nan, na iez ket en pell-Bro
Lec'h neuz 'med anken, maro
Chom en da Vro binniget
Chom en da Vro ken karet.

Aze ma 'n dud kre ha mad
Iac'h o ene, korf ha gwad
Glan a spered, a galon
Ha ganto ar feiz gwirion.

Rag, zur, da wella mignon
Glac'haret braz e galon
A varfe en dizesper
Ma iefez kuit euz ar gear.

O! ia, ma mignonez kez
Pegen dous d'an abardaez
Dindan bolz glaz an Nenvou
Mont dre 'r parkou, ar c'hoajou!

Ha pedi dirag ar Groaz
A zo var bord an hent-braz
Pedi ar Verc'hez santel
Patronez a Vreiz-Izel!...

N'euz ket selaouet ma feden
Ha great neuz-hi deuz he fenn
Kollet eo du-ze, er Gear-Veur!
Laket ma c'halon en droug-eur...

LOEIZ GOURLET.

Moelan.

Gouel braz en Kernarvon

Eur maread goueliou braz a vezo en Kernarvon, penn da nec'h
Bro Geumri, euz an 20 d'ar 24 a viz Eost kenta.

Roue Bro-Saoz, Edward Seiz, hag ar Rouanez, a zeuio o-hunan di,
war a lavar ar paperou. Ar wech kenta a vezo d'eur roue dond da we-
led goueliou keltiek. Ouspenn e vo eno ar pennou brasa euz ar bed
Breton, ken euz Breiz-Veur, ken euz Franz, ken euz Amerik. Pinv-
dika den deuz ar bed, ar C'helt Karnegie, deuz New-York, a rei ar
veaj evid dond d'an Eisteddfod.

Kredi a rer a vezo eno kalz a Vretoned ive, evid eur pardon ken dreist-ordinal. Ar re a zo sur da vond, n'o deuz nemed *skriva d'ar barz Taldir, pehini a skrivo da sekretour an Eisteddfod*, evid miret kampchou en kear, rag leun a vezo an holl dier. Mad a ve pleal en araok eun tam bennag. Partial a rer deuz Sant-Malo.

Setu ama pere o deuz prometet ober ar veaj kevred, mar 'deuz ie-c'hed : Markiz Estourbeillon ; Leon Ar Berr ; Rene Saïb ; Andre Mellak ; Kabiten Malleray ; Kont Menorval ; Fanch Vallée ; Fanch Even ; Loeiz Ar Menn ; Fanch Caurel ; Fanch Jaffrennou.

E-pad Eisteddfod miz Eost, e vezo kurunet hag urzet gant lid vraz an Arc'hdrouiz nevez hanvet var lerc'h maro Houva Mon, hag a ve great Dyfed (Deued) anezan.

GOUELIOU RAOZON

An 9 hag an 10 a viz Even ez euz bet goueliou breton deuz ar re gaërra en kear-benn Breiz. Prezegennou brezonek a zo bet great gant eun neubeud Barzed en Ti-Kear. Eun leatr brezonek a oa savet var bali ar Park-Meurz. Gant ar merc'hed gwisket giz Kerne eo eat al lore e-pad ar goueliou.

Leorlennadur

Les Bonnets Rouges, gant *Charlez Ar Goffik* : eur mellad leor evit 14 real. En ti Taillandier, leorier, 8, rue St.-Joseph, Paris.

Hema zo hano eur romant kaer ha stagus gant ar skrivanier brudet Charlez Ar Goffik, divar benn histor hon bro a Vreiz.

Dindan ren Loeiz Pevarzek, gwasker braz ar Vretoned, laër hon frankizou, ar baizanted a oa 'n em zavet eneb d'ezan. An emzao a oa e ahel en bro Gerne-Uhel, a vije gret Poher anezi neuze. Ar baizanted pere a oa en em ravoltet a oa en o fenn eun noter hanvet Ar Balp, eur potr kalonek ha hardiz. Ar baizanted o doa holl kemeret beb a voned ru evid en em anveout etrezo, deuz eno eo tennet hano al leor nevez-ma a gomzomp outan. Gweled a rer penn da benn ennan historiou souezus, dismantrou, lac'hadek, kann, tan-gwall. An traou a dremenn koste Keraez. An hini a zo krog da lenn *Les Bonnets Rouges* n'all ken diskrigi ken a vez erru er penn diveza.

Ar skrivanier en deuz gouezet renti e leor muioc'h stagus c'hoaz en eul lakaat ennan eun avantur amourousted etre Ar Balp ha merc'h markis Plœuk, deuz maner Timeur. Demezi a ra ganthi dre guz, mez prestik goude e wreg a zo red d'ezi partial hag eureuja d'an Aotrou markiz Montgaillard. Grek Ar Balp he deuz bet koulskoude eur verc'h vihan, digant he fried kenta : houma a oa bet laëret gant an Itron de Trevigny, hag eun deiz ma oa o vond d'e laza, eur plac'h euz ar bobl a zoveteaz anezi. Divezatoc'h e kavomp merc'h Ar Balp dindan dillad potr iaouank, o kombatti a du gant ar Bonedou Ru... Benn ar fin en em anavezont. Pastellou brao meurbed da lenn eo dreist-holl : penoz e oa devet Kastell Kergoat, e parrez Sant-Hernin ; penoz e oa merzeriet an Itron Trevigny, diskennet en noaz en he funz, divar bouez eur gorden, evit lakaat anezi d'an zao he zorfejou ; penoz e oa savet kloerdi Plouguernevel gant an Tad Maner ; penoz e varvaz Ar Balp dre dreitourach, etc.

Dindan bluen Ar Goffik, an historiou koz ze, gwir evid ar peurvuia, a zeu da veza beo adarre.

Moullerez dre dan AR GWAZIOU HA JAFFRENNOU, Keraez (Penn ar Bed)

Le Gérant : F. JAFFRENNOU.

Les Imprimeurs :
Le Gouarnement Jaffrennou